

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 1 czerwca 2017 r.

DOLIS-023-202/17

Pan
Piotr Dardziński
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa
Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Odpowiadając na pismo z dnia 10 maja 2017 r. – znak: DLP.ZLN.1201.6.2017 – uprzejmie informuję, że do projektu **ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego działalności innowacyjnej**, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych na podstawie art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 922; dalej: u.o.d.o.) w zakresie ochrony danych osobowych **zglasza następujące uwagi.**

1. Art. 1 pkt 2 lit b) projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego działalności innowacyjnej (dalej: projekt ustawy) przewiduje dodanie w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2032 ze zm.; dalej: u.p.d.o.f.) art. 26e ust. 3h i 3i u.p.d.o.f. Nowe brzmienie art. 26e ust. 3h u.p.d.o.f. ma przewidywać, że przedsiębiorca otrzymujący pomoc publiczną jest zobowiązany przedstawić

**20-LECIE PRAWA DO OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH W POLSCE**

ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
tel. 22 531-04-40
fax 22 531-04-41
www.giodo.gov.pl

naczelnikowi urzędu skarbowego, w terminie złożenia zeznania podatkowego, informacje, o których mowa w art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1808 ze zm.; dalej: u.p.s.p.p.). Należy zwrócić uwagę, że art. 37 ust. 5 u.p.s.p.p. posługuje się m.in. ogólnym wyrażeniem „informacji dotyczących wnioskodawcy”. Z brzmienia art. 26e ust. 3h u.p.d.o.f. nie wynika jednoznacznie, że informacje przekazywane naczelnikowi urzędu skarbowego to informacje określone na podstawie art. 37 ust. 6 u.p.s.p.p. rozporządzenia Rady Ministrów, które ma określać m.in. zakres informacji przekazywanych na podstawie art. 37 ust. 5 u.p.s.p.p. W przypadku przyjęcia interpretacji, że to rozporządzenie Rady Ministrów dookreśla m.in. zakres „informacji dotyczących wnioskodawcy” należy zwrócić uwagę na art. 51 ust. 5 Konstytucji RP, zgodnie z którym zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa. Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że „ustawodawca może (...) przekazać do unormowania w drodze rozporządzenia niektóre sprawy szczegółowe i techniczne związane z przetwarzaniem danych osobowych”. Sprawy te nie mogą jednak wyznaczać, w oderwaniu od ustawy, podstawowych elementów określających zakres ingerencji w autonomię informacyjną jednostki. Dotyczy to w szczególności zakresu danych, które mogą być przetwarzane (zob. wyrok TK z 19 lutego 2002 r., sygn. U 3/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 3). Biorąc pod uwagę powyższe Generalny Inspektor wskazuje, że, z punktu widzenia art. 51 Konstytucji RP, zasadnym byłoby aby to ustawa określała jakie „informacje o wnioskodawcy” mają być przekazywane na podstawie art. 26e ust. 3h u.p.d.o.f. naczelnikowi urzędu skarbowego.

Ustawa powinna również precyzować jakie „informacje o beneficjentach pomocy” mają być przekazywane w sprawozdaniach o udzielonej pomocy prawnej na podstawie art. 26e ust. 3h u.p.d.o.f. w związku z art. 32 ust. 1 u.p.s.p.p. Z punktu widzenia autonomii informacyjnej jednostki konieczne jest dookreślenie jakie dane dotyczące beneficjentów pomocy będących osobami fizycznymi mają być przekazywane właściwemu organowi. Przy dookreślaniu danych osobowych, które mają być przekazywane zarówno na podstawie art. 26e ust. 3h jak i art. 26 ust. 3i u.p.d.o.f. konieczne jest uwzględnienie zasady określonej w art. 51 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którą władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. Tym zasadom konstytucyjnym odpowiadają regulacje wynikające z art. 26 ust. 1 u.o.d.o., zgodnie z którymi dane osobowe powinny być: 1) przetwarzane zgodnie z prawem; 2) zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami; 3) merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane; 4) przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania.

2. Generalny Inspektor zwraca uwagę na przewidziane w art. 6 pkt 2 projektu ustawy zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 2011 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 221 ze zm.; dalej: u.r.p.) polegające na dodaniu do jej treści art. 56a ust. 1 przewidującego przyznanie rzecznikowi patentowemu prawa do przeglądania dokumentów samorządu i otrzymywania odpisów, kopii lub wyciągów z tych dokumentów dla swego użytku, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Ustawa nie definiuje pojęcia „dokumenty samorządu”, jednak z przepisów określających kompetencje organów samorządu zawodowego rzeczników patentowych wynika, że dokumenty te mogą zawierać dane osobowe zarówno rzeczników patentowych jak i innych osób. W szczególności należy zwrócić uwagę na ewidencje miejsc zatrudnienia rzeczników patentowych (art. 51 pkt 11 u.r.p.) oraz prowadzoną przez Prezesa Polskiej Izby Rzeczników Patentowych listę aplikantów (art. 51a ust. 1 pkt 3 u.r.p.). Dane osobowe zawarte mogą być również w dokumentach związanych z organizowaniem aplikacji i egzaminu kwalifikacyjnego (art. 51 pkt 7 u.r.p.), a także tych, które dotyczą wyborów przeprowadzanych w ramach samorządu (zob. art. 48 ust. 2 pkt 5 i 6, art. 51 pkt 10, art. 54 ust. 3 pkt 1, 2, 6 u.r.p.). Organem samorządu jest również sąd dyscyplinarny, więc, przy szerokiej interpretacji pojęcia „dokumenty samorządowe” mogą być nimi objęte dokumenty spraw dyscyplinarnych, w tym tych w toku. Z tego punktu widzenia Generalny Inspektor sugeruje przede wszystkim doprecyzowanie w ustawie do jakich konkretnie dokumentów samorządu miałyby mieć prawo dostępu rzecznik patentowy w celu realizacji wartości wskazanej w uzasadnieniu projektu ustawy, czyli transparentności działań samorządu rzeczników patentowych względem jego członków.

Ponadto, z uwagi na ochronę autonomii informacyjnej osób, których dane i informacje ich dotyczące mogą znajdować się w dokumentach samorządowych konieczne jest dookreślenie przesłanek warunkujących dostęp rzeczników patentowych do tych dokumentów. Wynikająca z projektowanego przepisu niczym nieograniczona możliwość przetwarzania tych danych przez wszystkich rzeczników patentowych „dla ich użytku” nie spełnia kryterium konieczności, niezbędności oraz proporcjonalności *sensu stricto* ograniczenia konstytucyjnego prawa do prywatności (zob. art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

3. Odnosząc się do przewidzianych w art. 8 pkt 1 projektu ustawy zmian dotyczących art. 13b ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.; dalej: p.s.w.). Generalny Inspektor w pierwszej kolejności podtrzymuje swoje stanowisko prezentowane przy okazji opiniowania wcześniejszych projektów ustaw dotyczących tego przepisu,

że to minister powinien być organem posiadającym wyłączne prawo prowadzenia monitoringu karier zawodowych osób, o których mowa w art. 13b ust. 1. Tymczasem projekt ustawy przewiduje pozostawienie w systemie prawa art. 13b ust. 12 i 13 p.s.w., które umożliwiają uczelni prowadzenie własnego monitoringu karier zawodowych swoich absolwentów. Granice dopuszczalności ingerencji w autonomię informacyjną jednostki wyznaczają zarówno art. 51 ust. 2 jak i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przewidziana regulacja przyznająca uczelni fakultatywną możliwość prowadzenia monitoringu karier zawodowych obok centralnego monitoringu prowadzonego przez ministra nie spełnia przede wszystkim przesłanki niezbędności ograniczenia konstytucyjnego prawa do prywatności w aspekcie autonomii informacyjnej jednostki. Art. 13b ust. 12 i 13 budzi również poważne wątpliwości z punktu widzenia zgodności z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679¹, które będzie stosowane w polskim porządku prawnym od 25 maja 2018 r. Art. 6 ust. 1 stanowi, że przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy spełniony jest jeden z określonych w tym przepisie warunków. Art. 6 ust. 1 lit c) przewiduje jeden z takich warunków, zgodnie z którym przetwarzanie jest zgodne z prawem, gdy jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze. Tymczasem art. 13b ust. 12 p.s.w. nie ustanawiają obowiązku prawnego lecz jedynie fakultatywną możliwość przetwarzania danych osobowych przez uczelnię polegającą na monitorowaniu karier zawodowych.

Projekt ustawy przewiduje rozszerzenie katalogu danych, o które ZUS uzupełnia dane otrzymane od ministra o informację o dacie ewentualnej śmierci osoby, której dane dotyczą (zob. art. 13b ust. 4 pkt 8 p.s.w. w brzmieniu przewidzianym przez projekt ustawy). Jednocześnie nie został zmieniony art. 13b ust. 7 p.s.w., zgodnie z którym w procesie tworzenia zbioru danych, o którym mowa w art. 13b ust. 4 p.s.w. ZUS nie zapisuje na trwałym nośniku danych zawierających numer PESEL. Tymczasem data śmierci może stanowić informację umożliwiającą zidentyfikowanie określonej osoby. Z tej przyczyny Generalny Inspektor sugeruje zmianę brzmienia projektowanego art. 13b ust. 4 lit 8 p.s.w. polegającą na wskazaniu w zbiorze danych samej okoliczności śmierci bez wskazywania jej daty. Z punktu widzenia celu monitorowania karier zawodowych nie jest istotna data dzienna, lecz sam fakt, że ubezpieczony zmarł.

Stosownie do art. 13b ust. 8 p.s.w. ZUS przechowuje dane przekazane przez ministra do dnia przekazania temu ministrowi danych, o których mowa w art. 13b ust. 4 p.s.w. Generalny Inspektor zwraca uwagę na zagrożenie płynące z ewentualnego wykorzystania danych przekazanych przez ministra do innych celów niż monitorowanie karier zawodowych. Z tego punktu widzenia zasadnym byłoby wskazanie w przepisie ustawy sposobu, w jaki ZUS miałby

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

usunąć dane, o których mowa w art. 13b ust. 3 p.s.w. oraz terminu, w którym byłby do tego obowiązany.

Należy zwrócić również uwagę na przewidziane przez projekt ustawy brzmienie art. 13b ust. 9 p.s.w., zgodnie z którym minister udostępnia dane, o których mowa w art. 13b ust. 4 p.s.w. w formie zanonimizowanej. Przepis ten mógłby sugerować, że dane otrzymane przez ministra od ZUS mogłyby być nie zanonimizowane. Jak już wskazano, art. 13b ust. 7 p.s.w., zgodnie z którym w procesie tworzenia zbioru danych, o którym mowa w art. 13b ust. 4 p.s.w. ZUS nie zapisuje na trwałym nośniku danych zawierających numer PESEL, z czego wynikałoby, że dane te są zanonimizowane. W ocenie Generalnego Inspektora zasadnym byłoby podkreślenie w treści art. 13b ust. 5 p.s.w., że dane o których mowa w art. 13b ust. 4 p.s.w. są przekazywane w formie zanonimizowanej, co oznaczałoby pewność, że dane te anonimizuje ZUS jako podmiot dokonujący połączenia danych i w takiej formie przekazuje je ministrowi.

4. Generalny Inspektor zwraca również uwagę na przewidzianą przez art. 13 projektu ustawy zmianę ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r., poz. 2045 ze zm.) polegającą na zmianie brzmienia art. 4a ust. 4 pkt 2 tej ustawy. Określenie w ustawie, że wniosek o wpisanie przedsięwzięcia w zakresie strategicznej infrastruktury badawczej na Polską Mapę Drogową Infrastruktury badawczej „danych dotyczących wnioskodawcy” nie spełnia wynikającego z art. 51 ust. 5 Konstytucji wymagania, zgodnie z którym zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa. Z treści art. 4a ust. 2b lit 2) tej ustawy w brzmieniu przewidzianym przez projekt ustawy wynika, że to minister określając wzór wniosku ma decydować o tym, które konkretnie dane dotyczące wnioskodawcy mają znaleźć się we wniosku. Taka regulacja nie spełnia zarówno wskazanego powyżej wymagania wynikającego z art. 51 ust. 5 Konstytucji RP jak i wynikającego z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP wymagania ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw tylko w ustawie. Niezbędne jest zatem określenie w ustawie danych dotyczących wnioskodawcy, które mają znajdować się we wniosku.